

A

(Printed Pages 3)

Roll No. _____

A- 242

शास्त्रिप्रथमखण्डपरीक्षा, 2015

(ऐच्छिकविषयः)

संस्कृतसाहित्यम्

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(रघुवंशम्, उत्तररामचरितम्)

समयावधि: - घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्कः - 100

निर्देश : प्रथमः प्रश्नोऽनिवार्यः। अपि च प्रतिवर्गमेकः प्रश्न समाधेयः।

1. अधोलिखितेषु टिप्पणी लेख्या - $4 \times 10 = 40$

(क) महाकवि कालिदासस्य कृतयः।

(ख) कालिदासस्य रचनाकालः।

(ग) रघुवंशस्य प्रथमसर्गे प्रयुक्तं छन्दः।

(घ) मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ।

(ङ) दिलीपस्य गोसेवायाः उद्देश्यम् ।

(च) भवभूतेः नाट्यकृतयः।

(छ) महाकविभवभूतेः परिचयः।

P.T.O.

(2)

- (ज) उत्तररामचरिते कति अङ्काः?
(झ) कारुण्यं भवभूतिरेवतनुते।
(ञ) उत्तररामचरितस्य नायकः।

प्रथम वर्गः

15

2. प्रसङ्गनिर्देशपुरस्सरम् व्याख्या कार्या-
वागर्थाविव सम्पृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये।
जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ।।
3. रघुवंशमनुसृत्य रघोश्चरितं सुष्ठुनिरूप्यताम् ।

द्वितीय वर्गः

15

4. प्रसङ्गोल्लेखपूर्वकमस्य श्लोकस्य व्याख्या कार्या-
प्रदक्षिणीकृत्य पयस्विनीं तां सुदक्षिणा साक्षत पात्रहस्ता।
प्रणम्यचानर्च विशालमस्याः शृङ्गान्तरं द्वारमिवार्थ सिद्धेः।।
5. कालिदासस्य काव्यवैशिष्ट्यमुदाहरणपुरस्सरं प्रतिपाद्यताम् ।

तृतीय वर्ग :

15

6. प्रसङ्गादिकमुल्लिख्य श्लोकोऽयं व्याख्येयः
समयः स वर्तत इवैष यत्र मा
समनन्दयत्सुमुखि ! गौतमार्षितः।
अयमागृहीत कमनीयकङ्कण-
स्तव मूर्तिमानिव महोत्सवः करः।।

(3)

7. उत्तररामचरितमनुसृत्य रामस्य चरितं निरूप्यताम् ।

चतुर्थ वर्गः

8. पद्यमेतत्सन्दर्भादिनिर्देशपूर्वकं व्याख्यातव्यम् - 15
वज्रादपि कठोराणि मृदूनि कुसुमादपि।
लोकोत्तराणां चेतांसि को हि विज्ञातुमर्हति।।
9. भवभूतेः नाट्यवैशिष्ट्यम् वर्णयताम् ।